

Nr 52

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändring i lagen den 13 mars 1942 (nr 117) med vissa bestämmelser om kungörande i kyrka.

Genom en den 18 oktober 1968 dagtecknad proposition, nr 151, har Kungl. Maj:t, under återopande av propositionen bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över justitieärenden och lagrådets protokoll samt Kungl. Maj:ts och kyrkomötets däri angivna skrivelser, föreslagit riksdagen att antaga följande förslag till

Lag

om ändring i lagen den 13 mars 1942 (nr 117) med vissa bestämmelser om kungörande i kyrka

Härigenom förordnas, att *dels* rubriken till lagen den 13 mars 1942 med vissa bestämmelser om kungörande i kyrka *dels* 1 och 2 §§ samma lag skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

Lag med vissa bestämmelser om kungörande i kyrka m. m.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

1 §.

Är i lag eller författning föreskrivet att kungörelse skall uppläsas i kyrka, skall i stället *före gudstjäns-
tens början i vapenhuset eller å annan lämplig plats i eller invid kyrkan anslås kungörelsens rubrik eller kort uppgift om dess innehåll jämte tillkännagivande att kungörelsen, där ej laga hinder möter, under den närmaste veckan finnes tillgänglig för allmänheten å pastorsexpeditionen eller annat ställe som av ve-*

Är i lag eller författning föreskrivet att kungörelse skall uppläsas i kyrka, skall i stället *anslag ske på sätt och plats som Konungen föreskriver.*

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

derbörande präst bestämts. Hålles gudstjänsten annorstädes än i kyrkan, skall anslag äga rum där den förrättas.

Vad här ————— i kyrkohandboken.

2 §.

Utan hinder av vad i 1 § sägs äger Konungen förordna, att kungörelse som är av synnerlig betydelse eller rör kyrkliga angelägenheter skall, jämte det rubrik eller uppgift om innehållet på angivet sätt anslås, uppläsas i kyrkan.

Utan hinder av vad i 1 § sägs äger Konungen förordna, att kungörelse som rör kyrkliga angelägenheter även skall uppläsas i kyrkan.

Församlingen äger ————— det uppläses.

Denna lag träder i kraft den dag Konungen förordnar.

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås att lagen med vissa bestämmelser om kungörande i kyrka ändras så att kyrkokungörande som gäller världsliga angelägenheter ersätts med anslag på sätt och plats som Kungl. Maj:t bestämmer.

Departementschefen

Vid lagrådsremissen anförde föredragande departementschefen, statsrådet Kling, bl. a. följande.

Sedan länge har det rått enighet om att kyrkokungörande är otidsenligt och föga lämpligt i vart fall när det gäller världsliga kungörelser, beslut och meddelanden. Som jag inledningsvis har nämnt förbereds inom justitiedepartementet ett förslag till bestämmelser om delgivning i mål och ärenden. Avsikten är att ersätta det nuvarande kyrkokungörandet i sådana fall med en lämpligare ordning. I den mån kyrkokungörande endast har karaktären av allmänt bekantgörande blir de avsedda delgivningsföreskrifterna dock inte tillämpliga. Om man vill avskaffa kyrkokungörandet krävs alltså särskild lagstiftning härom.

I lagen den 13 mars 1942 med vissa bestämmelser om kungörande i kyrka föreskrivs den gällande ordningen med kungörande av såväl kyrkliga som världsliga kungörelser i kyrka. Enligt huvudregeln i 1942 års lag är den

gamla kungörelseformen uppläsning från predikstolen ersatt med anslag i eller vid kyrka. Anslag bör också framdeles användas som huvudform för kungörande. Enligt min mening är nuförtiden kommuns anslagstavla den lämpliga platsen för anslagsdelgivning när det gäller delgivning i mål och ärenden. Av praktiska skäl torde man inte böra föreskriva att själva delgivningshandlingen anslås. I stället synes böra gälla att denna hålls tillgänglig viss tid hos myndighet som utfärdat handlingen eller på annan plats som myndigheten finner lämplig och att ett meddelande härom anslås. Annonsering i ortspressen torde vara en effektivare, men också dyrbarare form för att nå den som uppehåller sig på okänd ort eller eljest är okänd av myndigheten. För att nå fram till en ordning som är effektiv utan att vara alltför kostsam torde man kunna föreskriva att anslagsformen skall kompletteras med annonsering i fall då man har anledning att anta att den sökte därigenom skall få kännedom om delgivningen. I de fall då anslagsdelgivning bildar utgångspunkt för besvärsfrist bör det vidare kunna krävas att varje känd person, som söks för delgivning, under rättas genom brev om var handlingen hålls tillgänglig och om dess huvudsakliga innehåll, under förutsättning att det kan ske utan större kostnad eller besvär. Den ordning för anslagsdelgivning som jag har skisserat förut sätter att vissa föreskrifter meddelas i administrativ ordning om hur en kommuns anslagstavla skall skötas.

I den mån det nuvarande kyrkokungörandet utgör en form av delgivning och medför att besvärsfrist eller annan frist börjar löpa är det helt naturligt att delgivningen i framtiden kommer att omfattas av nya bestämmelser om anslagsdelgivning i mål och ärenden. I de fall då det nuvarande kyrkokungörandet inte är en form för delgivning i mål och ärenden utan endast en form för allmänt bekantgörande finns det i och för sig inte samma anledning att gå över till en ordning med anslag om tillgänglighållande. Dessa fall torde dock vara sällsynta. I regel torde kyrkokungörandet ha delgivningsuppgift, och i avvaktan på att alla hithörande författningsbestämmelser ses över anser jag det befogat att den här skisserade ordningen för anslagsdelgivning görs tillämplig på samtliga fall av världsligt kungörande i kyrka. I de fall då kyrkokungörande kan antas ha föreskrivits uteslutande i syfte att allmän kännedom skall spridas om kungörelser, beslut m. m. kan det enligt sakens natur inte komma i fråga att komplettera anslagsdelgivningen genom att sända brevmeddelanden till personer, som ärendet berör. Inget rättssäkerhetsintresse motiverar ett sådant förfarande vid rent allmängörande.

I fråga om kungörelser i kyrkliga ämnen bör man behålla den nuvarande anknytningen till kyrkan. En lämplig form för kungörande i kyrkliga angelägenheter är t. ex. anslag på sådan församlingens anslagstavla som skall finnas anordnad enligt föreskriften i 17 § 1 mom. andra stycket lagen om församlingsstyrelse. Liksom nu är fallet bör Kungl. Maj:t kunna förordna att kungörelse som rör kyrkliga angelägenheter skall läsas upp i kyrkan

förutom att den anslås. Den nuvarande ordningen att vissa tillkännagivanden som nämns i kyrkohandboken alltid skall läsas upp i kyrkan bör behållas.

På grund av det anförda bör den i 1 § första stycket i 1942 års lag föreskrivna ordningen med anslag i eller vid kyrkan, tillgänglighållande av kungörelse m. m. ersättas av andra föreskrifter. Eftersom det pågående arbetet på förslag till allmänna bestämmelser om bl. a. anslagsdelgivning i mål och ärenden ännu inte är klart, bör den nya lagtexten utformas så att Kungl. Maj:t får befogenhet att bestämma angående sätt och plats för anslag av kungörelser. Bestämmelsen i 2 § om uppläsning i kyrka av kungörelse som är av synnerlig betydelse eller rör kyrkliga angelägenheter bör jämkas så att den i fortsättningen avser uteslutande kungörelse om kyrkliga angelägenheter.

Lagen med vissa bestämmelser om kungörande i kyrka har tillkommit efter kyrkomötets hörande. Över de nu aktuella ändringarna i lagen bör därför kyrkomötets yttrande inhämtas. Ändringarna bör träda i kraft den dag Kungl. Maj:t förordnar.

Kyrkomötet

1968 års kyrkomöte har förklarat sig inte ha något att erinra mot förslaget.

Lagrådet

Lagrådet lämnade förslaget utan erinran.

Utskottet

Utskottet har icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag och får därför hemställa,

att förevarande proposition, nr 151, måtte av riksdagen bifallas.

Stockholm den 3 december 1968

På första lagutskottets vägnar:

ERIK SVEDBERG

Vid detta ärendes behandling har närvarit

från första kammaren: herr Erik Svedberg (s), fröken Mattson (s), herrar Hjorth (s), Arvidson (h), Ernulf (fp), Svanström (cp), fru Lindström (s) och herr Lidgard (h);

från andra kammaren: herrar Ekström i Björkvik (s), Svensson i Vä (cp), Gustafsson i Borås (fp), Oskarson (h), fru Lindekvist (s), herrar Jönsson i Malmö (s), Hansson i Piteå (s) och Sjöholm (fp).